

4

Daniela Berechet
Florian Berechet
Jeana Tița
Lidia Costache

Limba și literatură română

exerciții

fișe de lucru

teste de evaluare

Lucrarea este elaborată conform programei școlare aprobate prin O.M.E.N nr. 5003/02.12.2014.

Redactare: Anda Marin
Corectură: Mihaela Cosma
Machetare & tehnoredactare: Monica Bîrlodeanu
Design copertă: Mirona Pintilie
Pregătire de tipar: Marius Badea
Credite foto: Shutterstock

Editura Paralela 45

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**Limba și literatura română : exerciții, fișe de lucru, teste de evaluare :
caiet clasa a IV-a / Daniela Berechet, Florin Berechet, Jeana Tița, Lidia Costache.**

- Pitești : Paralela 45, 2022

ISBN 978-973-47-3531-0

I. Berechet, Daniela
II. Berechet, Florin
III. Tița, Jeana
IV. Costache, Lidia

811.135.1
821.135.1.09

COMENZI – CARTEA PRIN POȘTĂ

EDITURA PARALELA 45

Bulevardul Republicii, nr. 148, Clădirea C1, etaj 4, Pitești,
jud. Argeș, cod 110177

Tel.: 0248 633 130; 0753 040 444; 0721 247 918

Tel./fax: 0248 214 533; 0248 631 439; 0248 631 492

E-mail: comenzi@edituraparelela45.ro

www.edituraparelela45.ro

Tiparul executat la tipografia Editurii Paralela 45

E-mail: tipografie@edituraparelela45.ro

Copyright © Editura Paralela 45, 2022

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

www.edituraparelela45.ro

TESTE INIȚIALE

Testul 1

Citește cu atenție textul, apoi răspunde cerințelor:

Și vulpea n-a avut nevoie să vorbească mai multe, căci puișorul cel neastâmpărat și prostuț o crezu pe cuvânt, ba chiar se înduioșă...

Vrei să știi ce-a mai fost? A fost prăpăd și jale. Puișorul a dus-o pe vulpe în băătură, i-a arătat cum se deschide ușa, unde sunt răuștele, găștele, găinușele și cocoșeii, iar vulpea, lacomă și fățarnică, a gătit toate făpturile din ogradă și pe urmă l-a mâncat și pe el.

(Ion Pas, *Puișorul și vulpea*)

1. Identifică și notează:

- a) titlul textului: _____
b) autorul: _____
c) personajele: _____

2. Scrie trei însușiri pentru puișor.

- a) _____ ;   b) _____ ;   c) _____ .

3. Puișorul a dus-o pe vulpe în:

- a) poiană;   b) coteț;   c) băătură;   d) pădure.

4. În al treilea enunț există:

- a) patru substantive;   b) trei substantive;   c) două substantive;   d) un substantiv.

5. Perechea nepotrivită de cuvinte este:

- a) fățarnicie – fățarnică;   b) lăcomie – lacomă;
c) prostie – prostuță;   d) mâncare – mănâncă.

6. Cuvântul care nu are înțeles asemănător pentru *lacomă* este:

- a) mîncăcioasă;   b) sătulă;   c) pofticioasă;   d) avidă.

7. Pronumele *el* din ultimul enunț ține locul substantivului:

- a) *cocoșul*;   b) *vulpea*;   c) *puișorul*;   d) *vulpoiul*.

8. În primul alineat sunt:

- a) patru verbe;   b) cinci verbe;   c) șapte verbe;   d) alt răspuns.

9. Descoperă explicația nepotrivită pentru folosirea cratimei în ortograma *n-a*:

- a) cratima unește două cuvinte diferite într-o silabă;
- b) cratima ține locul vocalei *u*;
- c) cratima ține locul vocalei *î*.

Testul 2

Citește cu atenție textul, apoi răspunde cerințelor:

Copilașul a privit lung stolul și a început să plângă. Mama a venit în fugă, dar copilul nu putea vorbi de lacrimi. A întins mâna spre cer și a șoptit:

— Puișorii!

Mama l-a strâns în brațe și l-a sărutat cu drag:

— Nu plânge, dragul mamei, au să se întoarcă înapoi la primăvară.

(Emil Gârleanu, *Puișorii*)

1. Dialogul din fragment se poartă între:

- a) copil și puișori;
- b) puișori și mamă;
- c) copil și mamă;
- d) mamă și puișori.

2. Băiețelul era supărat pentru că: _____.

3. La sfârșitul enunțului *Mama l-a strâns în brațe și l-a sărutat cu drag*: s-a folosit semnul de punctuație „două puncte” pentru că:

- a) urmează o enumerare;
- b) urmează cuvintele copilului;
- c) urmează un îndemn;
- d) urmează cuvintele mamei.

4. În enunțul *A întins mâna spre cer și a șoptit*: sunt verbe la timpul .

5. Transformă verbele de mai jos în substantive:

a privi →

a începe →

a vorbi →

a plânge →

6. Alcătuieste două propoziții în care cuvântul *cer* să fie părți de vorbire diferite.

---

7. Analiza gramaticală corectă a substantivului *primăvară* este:

- a) substantiv comun, genul masculin, numărul singular;
- b) substantiv propriu, genul feminin, numărul singular;
- c) substantiv comun, genul feminin, numărul singular;
- d) substantiv comun, genul feminin, numărul plural.

UNITATEA 1

Utilizarea ortogramelor cu forme fixe:
mi-am, mi-ați, mi-ar; te-ar, te-au, te-am; ți-ar, ți-au, ți-a; ne-ați, ne-au, ne-ar

Inițiere ✧ Înțelegere

Citește cu atenție textele, apoi răspunde cerințelor:

- Mi-am adus acum aminte
Că mi-ați spus mai înainte,
Dacă mi-ar plăcea cumva
Să vină-acum primăvara.
- Frații tăi ți-au dat iubire,
Mama ți-ar da fericire,
Tata ți-a adus o floare,
Ai lumea la picioare!
- Eu te-am felicitat
Când la concurs te-au premiat.
Și colegii te-ar fi apreciat
De-ar fi aflat de rezultat.
- Ne-ar cere să fie armonie,
Ne-ați invita cu bucurie.
Ne-au adus o veste bună:
Totul merge acum strună.

1. Completează cu ortogramele din textele de mai sus:

mi ←

te ←

ți ←

ne ←

2. Adaugă câte un exemplu cu ortograma exemplificată:

[**mi-am** amintit
_____]

[**te-am** văzut
_____]

[**ți-ar** spune
_____]

[**ne-ar** cere
_____]

[**mi-ați** citit
_____]

[**te-ar** aduce
_____]

[**ți-am** spus
_____]

[**ne-ați** zice
_____]

[**mi-ar** aduce
_____]

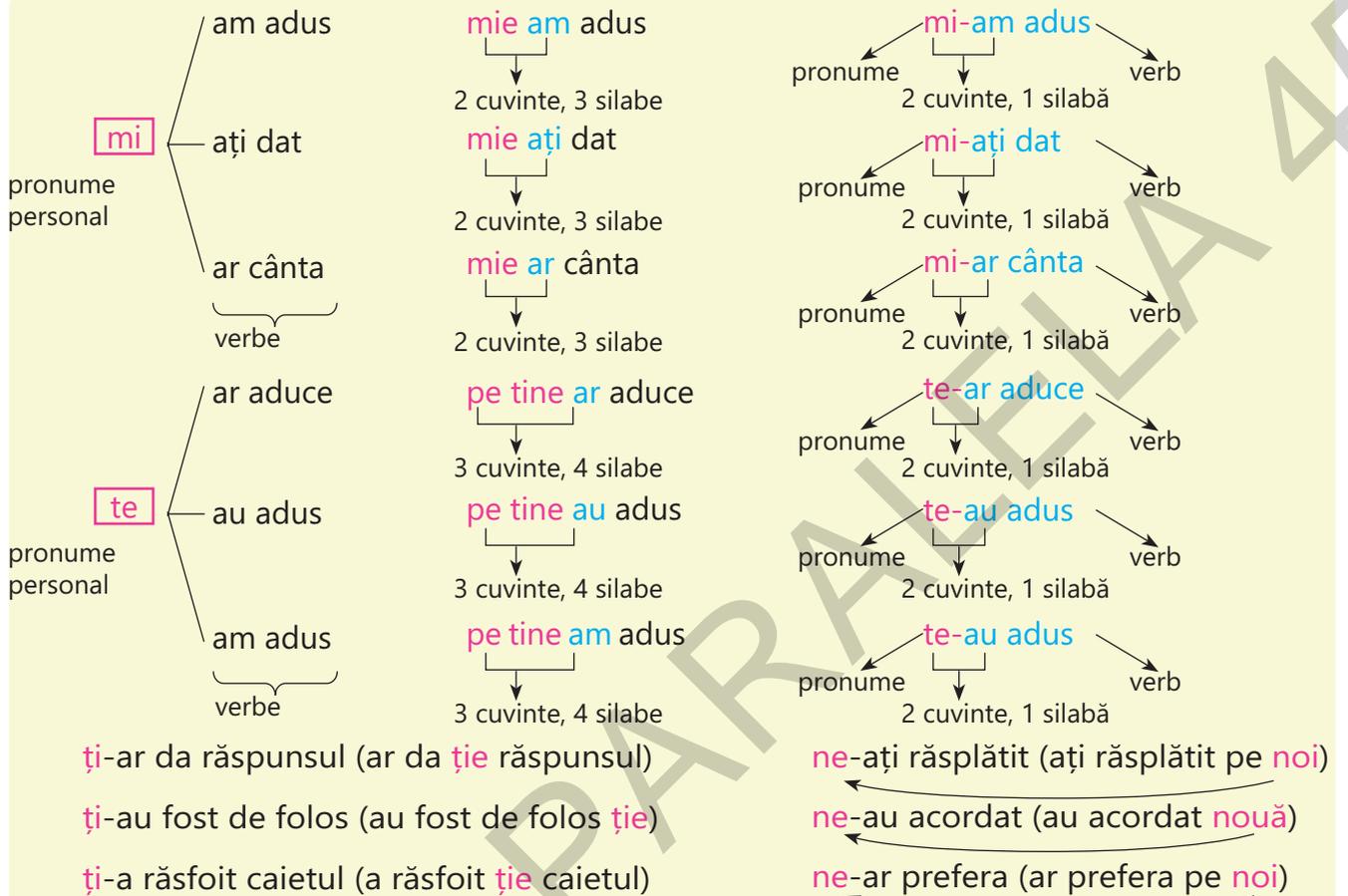
[**te-au** întâlnit
_____]

[**ți-au** citit
_____]

[**ne-ar** auzi
_____]

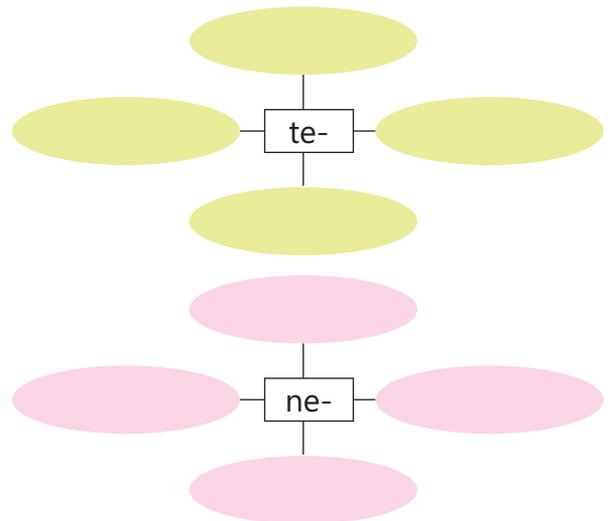
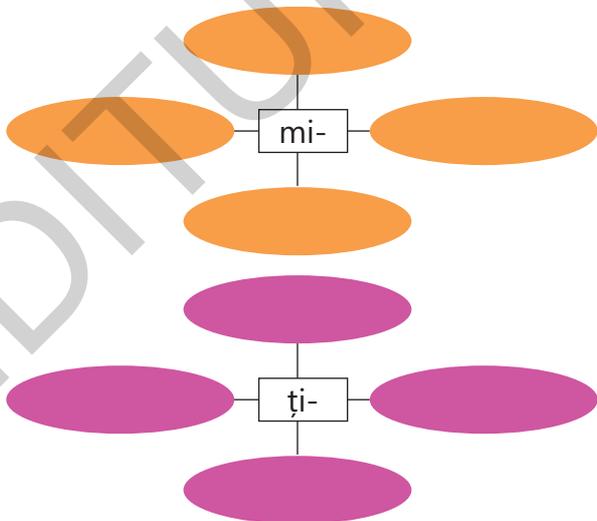
3. Scrie câte o propoziție cu fiecare ortogramă dată. Poți folosi și exemplele de la exercițiul anterior.

Ce trebuie să știi

Învățăm prin joc

Pronumele este dat, completează verbul!

Scrierea corectă a unor cuvinte

(niciodată, nici o dată, nici odată, cumsecade, cum se cade, deodată, de o dată, de odată, defel, de fel, totuna, tot una, încât, în cât)

Inițiere ✧ Înțelegere

Citește cu atenție textul, apoi răspunde cerințelor:

Niciodată nu uit **nici o dată** importantă pentru persoanele din viața mea! Acum este vorba **de o dată** importantă, ziua de naștere a unui om **cumsecade**, care m-a ajutat foarte mult. Să vă povestesc.

Era o zi frumoasă de vară. Am plecat la plimbare prin pădure. Eram atât de încântată de frumusețea peisajului, de răcoarea pădurii, **încât** nu mi-am dat seama că m-am rătăcit.

Deodată am auzit un foșnet puternic în spatele meu. Mi-a pierit toată veselia și am simțit pe propria-mi piele **cum se cade** într-o fracțiune de secundă (recunosc că nu eram **defel** o mare curajoasă!).

Am căzut și-mi era **totuna** dacă leșin sau dacă dau ochii cu... cel ce provocase acel foșnet. Din tușiș a ieșit un iepure care, **de fel**, era din acele locuri și se uita cu frică la mine. Nu știu **în cât** timp m-am ridicat de jos, zâmbind.

Numai că zâmbetul meu s-a stins când mi-am dat seama că în fața mea se întindeau **tot una**, două, trei potecuțe, și nu știam care este cea bună.

Tocmai atunci a apărut salvatorul meu, nenea Costică, pădurarul, cel care m-a însoțit până acasă, recomandându-mi să nu mă mai abat de la drum, dar și să nu mai plec singură.

1. Enumeră cuvintele colorate. Observă scrierea lor și sensul fiecăruia.

2. Compară construcțiile date.

{ Mi-e **totuna** dacă vine sau nu în excursie.

{ Eu am împrumutat o carte de la bibliotecă, iar Andrei a împrumutat **tot una**.

{ A fost odată ca **niciodată** un împărat puternic.

{ **Nici odată** nu mă ascultai, nici acum nu o faci!

{ **Nici o dată** nu este mai importantă decât ziua de naștere.

{ **În cât** timp ajungi la școală?

{ Ninge așa de mult, **încât** nu mai zăreai drumul.

{ **De fel** sunt dintr-un frumos sat de munte.

{ Nu m-am supărat **defel** fiindcă nu m-ai invitat și pe mine la spectacol.

{ Un om **cumsecade** mereu îți va sări în ajutor.
{ Am petrecut așa **cum se cade** pe la noi.

{ Mi-am amintit **de o dată** importantă.
{ **Deodată** am auzit un zgomot.
{ De zăpezile **de odată** își amintește acum bunicul.

3. Compune enunțuri cu formulările evidențiate la exercițiul anterior.

Ce trebuie să știi

{ *deodată* = brusc, pe neașteptate
{ *de o dată* = de o zi, o dată calendaristică
{ *de odată* = de odinioară, din trecut, de demult

{ *niciodată* = nicicând, în niciun moment
{ *nici o dată* = nici măcar o singură dată
{ *nici odată* = nici cândva, nici odinioară

{ *încât* = în așa măsură, atât de mult
{ *în cât* = în cât timp

{ *defel* = deloc, nicidecum
{ *de fel* = originar, de loc, provine din...

{ *totuna* = la fel, același lucru, deopotrivă,
în aceeași măsură
{ *tot una* = tot una și una, tot una singură

{ *cumsecade* = cum trebuie, bun, de treabă,
cinstit
{ *cum se cade* = cum se obișnuiește, cum pică,
cum cade

Consolidare ✦ Aplicare și exersare

1. Completează spațiile de mai jos cu:

a) **defel; de fel**

Părinții săi sunt _____ din Moldova.

Nu sunt supărăcioasă _____.

b) **totuna; tot una**

I-am spus Cristinei că-mi este _____ dacă voi primi _____
dintre cărțile cu preț redus.

c) **niciodată; nici o dată; nici odată**

_____ să nu uiți _____ importantă!

_____, nici acum nu am aflat adevărul.

d) **deodată; de odată; de o dată**

Faima _____ nu l-a ferit de neazuri.

Am sărit cu toții _____.

Nu uita _____ importantă ca 1 Iunie!

e) **încât; în cât**

_____ timp este gata prăjitura?

M-am speriat atât de rău, _____ mi-a căzut cana din mână!

2. Citește cu atenție și găsește ordinea corectă a cuvintelor folosite.

- _____ am început să zâmbesc fiindcă mi-am adus aminte _____ importantă.
- Nenea Gheorghe este un om _____, așa _____ să se poarte un român adevărat.
- Mi-e _____ dacă ești orășean sau dacă ești _____ din altă localitate!

- a) deodată, de o dată, cumsecade, cum se cade, tot una, de fel;
- b) de o dată, deodată, cumsecade, cum se cade, totuna, defel;
- c) deodată, de o dată, cumsecade, cum se cade, totuna, de fel;
- d) deodată, de o dată, cum se cade, cumsecade, tot una, defel.

3. Taie forma greșită!

Nici o dată/Niciodată să nu spui **niciodată/nici odată!**

Amintiri dragi mă cuprind **de odată/deodată**.

Încât/În cât timp vine autobuzul? M-am plictisit așa tare, **încât/în cât** îmi vine să plec pe jos!
Cristiana nu este supărăcioasă **defel/de fel**.

4. Corect sau incorect (C/I)?

- Nu a acceptat nici o dată din cele propuse de elevi.
- Deodată, Mariana și-a dat seama cum trebuie să rezolve exercițiul.
- Ne purtăm civilizată, așa cumsecade la noi în clasă.
- De multe ori am văzut cum se cade pe gheață.
- Nu contează de unde ești defel, ci contează comportamentul tău!
- Andreea a luat o carte, iar Cristi, totuna.

5. Unește fiecare grup de cuvinte subliniat cu explicația adecvată.

- Niciodată să nu minți!
- Aveam o carte de poezii, iar din bibliotecă am scos tot una.
- Părinții mei sunt oameni cumsecade.
- De vremurile de odată ne povestesc cei mai în vârstă.
- În cât timp este gata prăjitura?
- Invităm musafirii la masă, așa cum se cade pe la noi.
- La gluma colegului nu m-am supărat defel.

*tot una singură
cinstiți
în ce interval orar
cum se obișnuiește
deloc
nicicând
de demult*

6. Taie cu o linie enunțurile scrise greșit!

- Niciodată nu am fost la mare./ • Nici o dată nu am fost la mare.
- Îmi era totuna dacă mergem sau nu în parc./ • Îmi era tot una dacă mergem sau nu în parc.
- În cât timp începe concertul?/ • Încât timp începe concertul?
- Deodată a început să plouă./ • De odată a început să plouă.
- Am un vecin cum se cade./ • Am un vecin cumsecade.
- Am vorbit la istorie de o dată, din cele mai vechi timpuri./ • Am vorbit la istorie deodată, din cele mai vechi timpuri.

Inițiere ✧ Înțelegere

Citește cu atenție poezia, apoi răspunde cerințelor:

Peste fagi cu vârfuri sure
A căzut amurgul rece.
Înserarea mută trece
Furișată prin pădure.
Spre apus abia s-arată
Printre crengi, întunecată,
O văpaie de rubin...
Din frunzișurile grele
De-nnoptate tot mai vin
Glasuri mici de păsărele...

Reci și palide-n senin
Se ivesc deasupra stele.

Și deodată, dintre dealuri
Se desprinde larg un zvon
Depărtat și monoton,
Ca un murmur lung de ape
Revărsate peste maluri...
Crește-n luncă, mai aproape,
Umple văile vecine
De răsunet mare...
Vine!...

Fulger negru... trăsnet lung
Dus pe aripi de furtună,
Zguduind pământul tună,
Zărilor de-abia-i ajung...

Parcă zboară,
Parcă-noată, –
Scuipă foc, înghite drum,
Și-ntr-un valvârtej de fum
Taie-n lung pădurea toată...

A trecut...
Dinspre câmpie,
Vuiet greu de fierărie
Se destramă în tăcere...
Scade-n depărtare...
Piere...

Iar în urmă-i, din tufișuri,
De prin tainice-ascunzișuri,
Se ivesc pe jumătate,
Păsărele ciufulte,
Alarmate
Și-ngrozite:
— Cine-i?... Ce-i?... Ce-a fost pe-aici?...
Ciripesc cu glasuri mici
Cinteze și pitulici.
Doar un pui de pițigoi,
Într-un vârf de fag pitic
Stă cu penele vâlvoi
Și, făcând pe supăratul:
— Ce să fie? Nu-i nimic.
A trecut Acceleratul...

(G. Topîrceanu, *Acceleratul*)

1. Completează enunțurile:

- Textul dat este o _____, scrisă de _____.
- Fiecare rând scris cu alineat constituie un _____.
- Versurile se grupează în _____.

2. Precizează locul și timpul sugerate de poezie.

---

3. Versurile care se referă la stele sunt:

---

4. Motivează de ce păsărelele se ivesc, după trecerea acceleratului, doar pe jumătate, ciufulite și alarmate.

---

5. A reușit George Topîrceanu să te impresioneze cu această poezie? Motivează!

---

6. „Explozia stelară” Formulează întrebări în legătură cu textul citit.

Î: _____

Ce?

Când?

Cine?

Î: _____

Î: _____

De ce?

Unde?

Î: _____

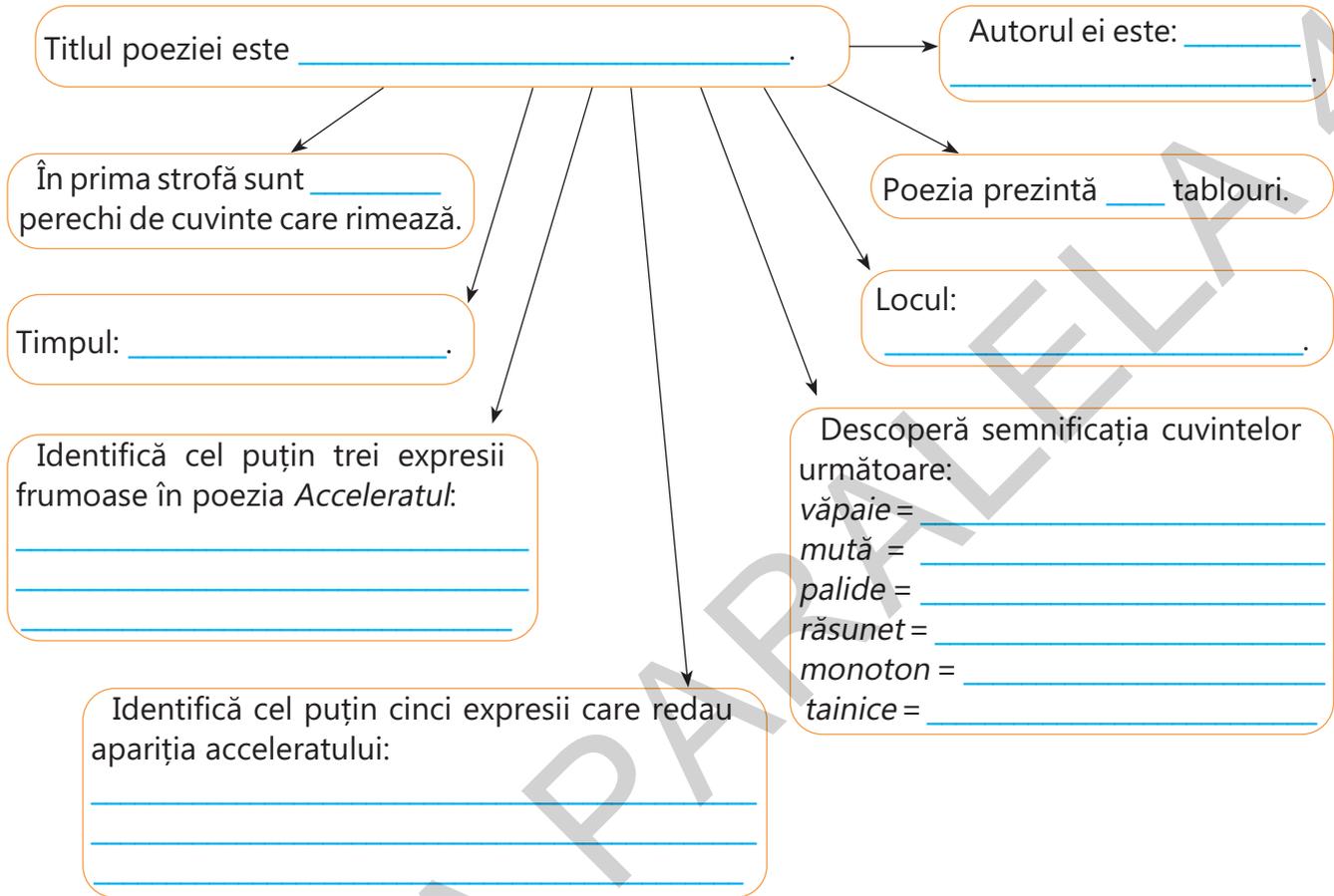
Î: _____

Ce trebuie să știi

- Un rând dintr-o poezie se numește **vers**. Unul sau mai multe versuri formează o **strofă**.
- De obicei, poeziile au versurile grupate în strofe, însă nu este o regulă; unele pot avea versurile grupate în funcție de tablourile înfățișate.
- Potrivirea versurilor în silabele sau cuvintele finale se numește **rimă**.
- Poezia se scrie cu alineat, iar fiecare vers se scrie, de regulă, cu literă inițială mare.
- Fiecare poezie are o **temă**.

Învățăm prin joc

Harta poeziei

7. Cadranele

Cuvinte cu înțeles asemănător:

a cădea = _____
a apune = _____
a se ivi = _____
a se destrăma = _____
a pieri = _____
sure = _____

Cuvinte cu înțeles opus:

amurg ≠ _____
întunecată ≠ _____
lung ≠ _____
tăcere ≠ _____
supărat ≠ _____
îngrozite ≠ _____

Scrie propoziții, folosind următoarele cuvinte care au mai multe sensuri: *vin*, *mici*, *pui*.

_____
_____
_____
_____

Acceleratul era:

_____
_____
_____
_____

CUPRINS

TESTE INIȚIALE

Testul 1.....	3
Testul 2.....	4

UNITATEA 1

Utilizarea ortogramelor cu forme fixe: mi-am, mi-ați, mi-ar, te-ar, te-au, te-am; ți-ar, ți-au, ți-a; ne-ați, ne-au, ne-ar.....	5
Utilizarea ortogramelor: iar/i-ar; nul/nu-l; căi/că-i; cal/c-al; laș/l-aș; ai/a-i; ași/a-și; deal/de-al; noi/n-oi.....	8
Scrierea corectă a unor cuvinte (niciodată, nici o dată, nici odată, cumsecade, cum se cade, deodată, de o dată, de odată, defel, de fel, totuna, tot una, încât, în cât).....	12
Semne de punctuație.....	15

Recapitulare	18
Evaluare	20

UNITATEA 2

Textul literar narativ.....	21
Textul descriptiv de tip portret.....	24
Textul în versuri.....	31

Recapitulare	37
Evaluare	38

UNITATEA 3

Afișul. Cartea poștală. Invitația.....	40
E-mailul.....	44
Harta. Planul simplu de oraș. Traseul turistic.....	48

UNITATEA 4

Povestirea pe scurt a unei secvențe dintr-o poveste/dintr-un film, a unei activități.....	54
Povestirea unor întâmplări imaginate sau trăite	56
Redarea unei descrieri de tip portret. Prezentarea unui personaj de poveste/film/ serial pentru copii.....	61
Realizarea unei benzi desenate. Relatarea unei întâmplări având ca suport o bandă desenate	68
Jurnalul de lectură.....	70

UNITATEA 5

Substantivul. Felul substantivelor.....	77
Numărul substantivelor.....	81
Genul substantivelor.....	85

Recapitulare	89
Evaluare	91

Adjectivul. Acordul adjectivului cu substantivul	92
---	----

Recapitulare	98
Evaluare	99

Pronumele personal.....	100
Pronumele personal de politețe.....	106

Recapitulare	109
Evaluare	111

Verbul.....	112
Numărul și persoana verbului.....	117

Timpurile verbului.....	121
-------------------------	-----

Recapitulare	124
Evaluare	125

UNITATEA 6

Subiectul.....	126
----------------	-----

Recapitulare	131
Evaluare	132

Predicatul.....	133
-----------------	-----

Recapitulare	137
Evaluare	138

Propoziția simplă.....	139
Propoziția dezvoltată.....	143

Recapitulare	147
Evaluare	148

TESTE FINALE

Testul 1.....	149
Testul 2.....	150

FIȘE DE AUTOEVALUARE